

Fornyings- og administrasjonsdepartementet, postmottak@fad.dep.no

Oslo, 29. august 2006

Innspill til handlingsplan for fornying

Vi viser til invitasjon 6. juli 2006 til å komme med innspill til regjeringen sitt fornyingsarbeid. Abelia takker for muligheten for å spille inn.

Innledningsvis vil Abelia påpeke at dokumentasjonen er god, og at det allerede eksisterer viktige dokumenter som kan danne grunnlaget for regjeringens arbeid. "eNorge 2009 – det digitale spranget" og "Forenkling og tilrettelegging for næringslivet. Regjeringens handlingsplan for Et enklere Norge 2005-2009" er to svært relevante dokumenter.

I vårt innspill til den varslede IKT-meldingen hadde Abelia et eget kapittel med tittelen "3. IKT som virkemiddel for fornying av offentlig sektor". Dette kapittelet er kopiert inn nederst i dette høringsinnspillet. Der påpeker vi at IKT har et stort potensial når det gjelder å legge til rette for nye arbeidsprosesser som igjen kan bidra til; i) flere og bedre brukerrettede tjenester, ii) næringsutvikling, og iii) bedre bruk av offentlige ressurser. Abelia har også understreket disse synspunktene i den offentlige debatten (Aftenposten, 6. august 2006, med tilsvarende fra Fornyingsminister Heidi Grande Røys 25. august).

På bakgrunn av disse kommentarene vil vi peke på noen mulige prioriteringer:

1. Å bringe flest mulige offentlige tjenester opp på et digitalt "transaction"-nivå (det vil si at hele saksbehandlingen kan foregå digitalt via internett¹). Spesielt er det viktig at næringslivet opplever en forenkling i sitt møte med offentlig sektor. Handlingsplanen bør identifisere hvilke tjenester som kan og bør bringes opp på transaksjonsnivå og legge en konkret tidsplan for en slik opptrapping.
2. Gjennomføre digitalisering av grunnopplæringen. I samarbeid med Kunnskapsdepartementet bør FAD bidra til å bringe på plass "den mye infrastrukturen" for skolen. Med myk infrastruktur mener Abelia regelverk og rutiner for autentisering og identifisering. Det er svært viktig at arbeidet med FEIDE og digitale mapper hos Kunnskapsdepartementet henger sammen med innføring av PKI-løsninger i samfunnet for øvrig.
3. Gjenbruk av offentlige data: Å gjenbruke data det offentlig allerede besitter vil bidra sterkt til å redusere skjemabelastningen for næringslivet. Det ligger også et betydelig næringspotensial i å gjøre offentlige data

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter

- Over 500 bedrifter
- Mer enn 25000 årsverk
- Fagområder: IT, telekom, forskning, undervisning og konsulenttjenester.

¹ Se for eksempel Capgemini's "ONLINE AVAILABILITY OF PUBLIC SERVICES: HOW IS EUROPE PROGRESSING?",

http://www.capgemini.com/resources/news/online_government_now_a_reality_almost_everywhere_in_the_eu_s_ays_commission_survey/

tilgjengelig. Bruk av kartdata er et eksempel på slik bruk. Det er viktig at tilgjengeliggjøringen av offentlige data gjøres på en slik måte at det bidrar til å skape nye muligheter for norsk næringsliv, og ikke bidrar til å ødelegge for kommersielle aktører. AltInn har hatt, og vil fortsatt ha, en nøkkelrolle i dette arbeidet. Abelia har støttet, og vil fortsatt støtte bestrebelsene på å øke bruken og nytten av AltInn.

4. Insitament for fornyelse av offentlig sektor: Det bør innføres mekanismer som gjør det lønnsomt å fornye i offentlig sektor. Etater og avdelinger som klarer å utvikle nye løsninger bør også belønnes.
5. Bryte monopoler: FAD bør bidra til å bryte monopoler som hinder fornyelse. Bokbransjen og legene er eksempler på områder der monopolliknende tilstander har hindret utvikling av nye (digitale) løsninger.
6. Slipp til private. FAD bør bidra til en klarere grenseoppgang mellom hva som er det offentliges oppgaver og hva som kan overlates til private. I svært mange tilfeller kan brukere, både bedrifter og enkeltmennesker, få både billigere og bedre løsninger dersom det offentlige er villige til å slippe til flere aktører for å løse et behov.

Abelia tror det eksisterer tilstrekkelig dokumentasjon på verdien og nødvendigheten av fornying, både av næringslivet og det offentlige. Vi imøteser regjeringens handlingsplan for fornying.

Ta kontakt med næringspolitisk rådgiver, Kyrre Lekve (kyrre.lekve@abelia.no) dersom det er behov for ytterligere informasjon. Lykke til med arbeidet.

Vennlig hilsen
Abelia

Paul Chaffey /s./
Adm. direktør

Kyrre Lekve /s./
Næringspolitisk rådgiver

Fra Abelia innspill til høring om IKT-politikken, 17. februar 2006:

3. IKT som virkemiddel for fornying av offentlig sektor

IKT har et stort potensial når det gjelder å legge til rette for nye arbeidsprosesser som igjen kan bidra til; i) flere og bedre brukerrettede tjenester, ii) næringsutvikling, og iii) bedre bruk av offentlige ressurser.

Moderne arbeids- og forretningsprosesser er i dag i varierende grad IKT-støttet. Utviklingen går i en retning av at IKT vil muliggjøre langt større fleksibilitet i disse prosessene. Dette er nødvendig for at organisasjonenes prosesser i økende grad kan tilpasses stadig mer krevende brukere. Man snakker om en radikal overgang til *tjenesteorienterte forretningsprosesser*. Programvarebransjen intensiverer for tiden innsatsen for å rekonfigurere "nett" slik at man kan utvikle nye tjenester ved å sette sammen løst koblete moduler med standardiserte grensesnitt og formater. Programvaren vil i langt større grad enn i dag få en *tjenesteorientert arkitektur*. Her vil det være helt avgjørende for norske aktører å følge med både av hensyn til konkurransedyktigheten til industrien generelt og til IKT-leverandørene spesielt. Dette vil selvsagt også være av helt avgjørende betydning for fornying av offentlig sektor

Elektronisk samhandling

Abelia er positiv til det initiativet som departementet har tatt for å få til en kostnadseffektiv og brukerrettet elektronisk samhandling i offentlig sektor. Elektronisk samhandling og gjenbruk av data er nødvendig for å sikre en innovativ, brukerrettet og kostnadseffektiv utnyttning av it-investeringer i offentlig forvaltning. Abelia er derfor positiv til at myndighetene legger vekt på å fremme bruk av åpne standarder og reell interoperabilitet, og er enig i at åpne standarder og en tjenesteorientert arkitektur på tvers av de enkelte sektorene i forvaltningen vil ha en positiv effekt i privat sektor gjennom bedre utnyttelse av ressursene i næringslivet.

Gitt de relativt store utfordringene med å etablere en tjenesteorientert arkitektur (*bl.a. knyttet til stabilitet i tekniske grensesnitt, standardisering og på mange områder en veldefinert semantikk, tilgjengelighet til egne og andres applikasjoner, ulike fagapplikasjoner og utviklingsverktøy*), mener Abelia at det er behov for et sentralt grep for å sikre at utfordringene nevnt ovenfor finner sin løsning. Videre arbeid bør også rette søkelyset på de organisasjonsendringene som ny it-arkitektur medfører.

Departementet bør bl.a. legge økt press på at alle skjemaetater tar i bruk tjenesteportalen Altinn, og at Altinn utvikle nye verdikjeder og interaktive tjenester for næringslivet.

Programvare

Økt bruk av internett innebærer at programvare spiller en stadig viktigere rolle i samfunnet, og at programvarepolitikken får økt betydning for næringsutvikling. Abelia mener at myndighetene bør føre en preferansepolitikk for bruk av åpne standarder ved offentlig innkjøp og bruk av programvare. Den enkelte offentlige virksomhet vil ved innkjøp av programvare ikke nødvendigvis ta hensyn til at det kan ha verdi for andre virksomheter at programvaren er basert på en åpen standard. En preferansepolitikk for bruk av åpne standarder vil derfor være et viktig virkemiddel for å få ulike it-systemer til å snakke sammen og således stå sentralt i fornyingsarbeidet.

En ensidig og utelukkende preferansepolitikk for åpne standarder kan imidlertid ha negative implikasjoner for innovasjon, fordi incentivene til å vedlikeholde og videreutvikle standarden kan være mindre enn for utviklingen av proprietære løsninger. Abelia tror likevel at effekten av økt konkurranse som følge av åpne standarder, og innovasjoner på andre lag og andre områder enn lagringsformatet (ytelse, design o.l), totalt vil ha en positiv effekt.

Eksemplet helsesektoren

Innenfor helsesektoren er som kjent etterspørselen nesten uendelig elastisk, samtidig som helse er et at primærbehovene som det politisk er relativt liten uenighet om at folk bør få dekket uavhengig av betalingsevne. Denne kombinasjonen gjør at de fleste land har mer eller mindre politisk/offentlig involvering i helsesektoren. I tillegg kommer store investeringer og driftskostnader som betyr at mulighetene for bruk av IKT som effektiviseringsverktøy er nødvendig for å ikke få helsebudsjetter som er eksponentielle. Bruk av åpne standarder for å stimulere til felles it-arkitektur og skalerbare løsninger, bl.a. knyttet til pasientkontakt, journalføring mv., vil kunne bety store reduksjoner i offentlige utgifter. Smarte IKT-løsninger, bl.a. knyttet til bruk av sensorer, overvåking og trådløs kommunikasjon, vil også kunne bidra til å møte de store utfordringer man står overfor i helsesektoren knyttet til en økt eldrebølge. IKT kan således bidra til at flere eldre kan være hjemme lengre, og at distribuert helsetjeneste (hjemmesykepleie og lignende) får den støtten som trengs via trådløs kommunikasjon med sykepleiere og leger. Abelia foreslår at det offentlige helsevesenet fremstår som en krevende kunde der brukervennlige og fremtidsrettede IKT-løsninger inngår i kravspesifikasjoner. Det offentlige vil således både bidra til en enklere hverdag for pasient og pleier, reduserte kostnader og dessuten til innovasjon og tjenesteutvikling.